

**UCHWAŁA NR XXII/159/17
RADY GMINY NAREWKA
z dnia 22 czerwca 2017r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Narewka na
lata 2017 – 2019**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2016 r. poz. 446, poz.1579, poz. 1948, z 2017 r. poz. 730, poz. 935) oraz art. 176 pkt. 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2017 r. poz. 697) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Narewka na lata 2017 – 2019, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Narewka.

§ 3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Marcin Niedźwiedź

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE NAREWKA
NA LATA 2017-2019**

Wstęp

Podstawowym środowiskiem, które kształtuje system wartości dzieci i młodzieży, jest rodzina. Dzieje się tak przede wszystkim dlatego, że rodzina jest taką grupą, wspólnotą, w której skupia się kształtowanie wszystkich trzech rodzajów wartości: rodzinnych, społecznych i państwowych.

Rodzina jest dla jednostki grupą odniesienia, z którą świadomie i mocno identyfikuje się ona jako członek, reprezentant, a także współtworzy i przyjmuje kultywowane w niej poglądy i postawy, obyczaje wzory zachowania i postępowania. Według Z. Zaborowskiego rodzina jest grupą naturalną opartą na związkach krwi małżeństwa lub adopcji. Jest to grupa o charakterze wspólnoty, której podstawową funkcją jest utrzymanie ciągłości biologicznej społeczności. Członkowie rodziny powiązani są nie tylko więzami pokrewieństwa, lecz również związkami prawnymi – ekonomicznymi. Rodzina stwarza warunki do zaspokojenia różnorodnych potrzeb psychicznych i społecznych swoich członków a zwłaszcza dzieci. Głównie chodzi tu o potrzebę przynależności uczuciowej, bezpieczeństwa i stabilizacji.¹

Rodzina jest jedną z najważniejszych grup pierwotnych, ma poczucie swej odrębności, ma własne zadania i cele życiowe, układ stałych międzyosobniczych stosunków, określoną strukturę. Jest małą grupą społeczną, w której występują bezpośrednie kontakty, twarzą w twarz, stosunki pomiędzy jej członkami są bliskie, nasycone emocjami².

Rodzinę charakteryzuje wzajemne przenikanie różnych wpływów: wewnątrzrodzinnych, jak też publicznych, pozarodzinnych. Charakteryzuje ją przede wszystkim prywatność, ponieważ jest ona małą, specyficzną grupą społeczną, wspólnotą życia najbliższych sobie emocjonalnie osób, wspólnotą wychowawczą. Ale jednocześnie będąc instytucją wychowawczą, realizującą określone funkcje, odgrywa istotną rolę w funkcjonowaniu jednostki i społeczeństwa.

W procesie rozwoju i wychowania dziecka, rodzina staje się najważniejszą i chronologicznie pierwszą instytucją socjalizującą, najwłaściwszym środowiskiem przygotowującym do życia w społeczeństwie. Od przebiegu i skutków tego przygotowania zależy nie tylko los dziecka, ale też całego społeczeństwa.

Zadania rodziny wynikają z pełnienia przez nią funkcji socjalizacyjnych. Realizacja tych funkcji polega na ciągłym przekazywaniu podstawowych norm, zasad wychowania, zwyczajów obowiązujących w danej rodzinie, obyczajów, tradycji, wartości. Proces

---

¹ Zaborowski Z., *O rodzinie, rodzina jako grupa społeczno – wychowawcza*, Nasza Księgarnia, Warszawa 1969, s. 21.

² Tyszka Z., *Socjologia rodziny*, PWN, Warszawa 1979, s. 57.

socializacyjny w rodzinie sprowadza się do naśladowania najbliższego otoczenia, do przyswojenia przez dziecko systemu norm i wartości akceptowanych w rodzinie poprzez uczestnictwo w różnych formach, obszarach, sytuacjach życia rodzinnego.

Zwracając uwagę na znaczenie środowiska rodzinnego dla prawidłowej socjalizacji należy podkreślić, że tylko rodzina o poprawnych wychowawczo relacjach może wspomagać dziecko w dojrzewaniu do życia społecznego.

Patrząc ogólnie na te rozważania można stwierdzić, że to **rodzina tworzy społeczeństwo**, jest jego podstawą, decyduje o jego obliczu. To rodzina ustala pewne normy postępowania, które później są przenoszone na całe społeczeństwo, niezależnie od jego kultury czy religii. Wzorce utrwalone już od najwcześniejszych lat życia człowieka, system wartości, reguły postępowania, stosunki panujące w tej małej grupie decydują o wyglądzie większych grup społecznych: społeczności szkolnej, robotniczej czy wreszcie społeczeństwa jako całości.

Kiedy rodzina nie spełnia swoich funkcji prawidłowo staje się „rodziną dysfunkcyjną” *Za rodzinę dysfunkcyjną możemy uznać tę, która nie potrafi lub nie może z jakichś względów należycie wypełniać swoich funkcji, nie jest w stanie wypełniać obowiązków względem swoich członków i nie potrafi pomyślnie rozwiązywać sytuacji kryzysowych i problemów, jakie często występują w rodzinie..³*

Można powiedzieć, że jest to rodzina stworzona przez dysfunkcyjne małżeństwo, które tworzą dysfunkcjonalne osoby, dostrzega się pewną prawidłowość, że osoby dysfunkcjonalne znajdują inną osobę, która działa na tym samym, albo na większym poziomie dysfunkcji. Tak, więc pierwszą cechą rodziny dysfunkcjonalnej jest to, że jest ona fragmentem wielopokoleniowego procesu. Tkwi ona, a raczej porusza się w swego rodzaju błędnym kole i nie potrafi się z niego wydostać, opierając się wyłącznie na własnych siłach⁴.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Narewka na lata 2017 -2019 obejmuje zintegrowany, długoterminowy system działań mający na celu efektywne działania instytucji samorządowych na rzecz rodzin. W szczególności rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Ważnym celem programu będzie podtrzymanie, bądź nabycie umiejętności uczestnictwa w życiu społecznym i pełnieniu ról społecznych oraz poprawę jakości życia wszystkich członków rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

---

³ Badora S., Czereddecka B., Marzec D., *Rodzina i formy jej wspomagania*, IMPULS Kraków 2001, s. 54.

⁴ Bradshaw J. przeł. Szczepańska H., *Zrozumieć rodzinę Rewolucyjna droga odnalezienia samego siebie*, IPZiT Warszawa 1994, s. 80-81.

1. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań w ramach programu wspierania rodziny

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych wynikających z zapisu art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy do zadań własnych gminy.

Zadania przyjęte do realizacji, w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 z późn.zm.);
- Konwencję o prawach dziecka,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016, poz. 930 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn.zm),
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r., poz. 783 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2016 r. poz. 785 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2016r. poz. 195 z późn.zm),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016r. poz. 1860),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017r. poz.682 z późn.zm),
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2016r., poz. 1654 z późn.zm),
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2016r. poz. 157 z późn.zm.),

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016r. poz.1817 z późn.zm),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Narewka na lata 2016 – 2022,
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrona Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Narewka na lata 2016 – 2020.

Podejmowane działania będą prowadzone w oparciu o współdziałanie podmiotów działających na terenie gminy i regionu : instytucji publicznych rządowych i samorządowych, grup nieformalnych oraz organizacji pozarządowych.

2. Analiza problemów społecznych w Gminie Narewka

2.1. Charakterystyka środowiska lokalnego

Gmina Narewka położona jest w południowo – wschodniej części woj. Podlaskiego w odległości 65 km od m. Białegostoku i 20 km od miasta Hajnówki. Gmina obejmuje obszar 33.948 ha z tego 22.747 ha (67%) przypada na lasy, 8.567 ha (25,24%) na użytki rolne (w tym 3.875 ha gruntów rolnych, 2 728 ha łąk, 1 931 ha pastwisk oraz 33 ha sadów. Sieć osadniczą w gminie tworzy 38 miejscowości wchodzących w skład 23 sołectw.

Gęstość zaludnienia wynosi 12 osób/km².

Na terenie Gminy Narewka różne formy ochrony przyrody zajmują 29.178,8 ha tj. 85,64 % całkowitej powierzchni i zgrupowane są na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Białowieskiej.

Na obszarze tym znajdują się 4 rezerваты przyrody tj. Gnilec o pow. 37,21 ha, Dolina Waliczówki o pow. 44,75 ha , Siemianówka o pow. 224,6 ha- leśny i Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej o łącznej powierzchni 1.672,65, 68 pomników przyrody, 4,31 ha użytków ekologicznych, 4.973,49 ha lasów ochronnych (wodochronne, ostoje zwierząt, lasy nasienne itp.), Obręb Ochronny Hwoźna Białowieskiego Parku Narodowego o pow. 4.454,06 ha.⁵

Gmina Narewka ma 3 768 mieszkańców, z czego 49,0% stanowią kobiety, a 51,0% mężczyźni. W latach 2002-2016 liczba mieszkańców zmalała o 9,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 45,8 lat i jest znacznie większy od średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz znacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Gmina Narewka ma ujemny przyrost naturalny wynoszący - 22. W 2015 roku zarejestrowano 44 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 36 wymeldowań, w

---

⁵ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Narewka na lata 2016 – 2022

wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Narewka. 8,60,8% mieszkańców gminy Narewka jest w wieku produkcyjnym, 12,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 26,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.⁶

2.2 Diagnoza sytuacji społecznej rodziny w Gminie Narewka

Diagnoza lokalna dotycząca funkcjonowania rodzin i problemów społecznych na terenie gminy Narewka dokonano na podstawie informacji i statystyk jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji działających w obszarze polityki społecznej. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Narewce.

Osoby i rodziny korzystające z różnych form wsparcia instytucji pomocy społecznej należą zazwyczaj do środowisk żyjących w najtrudniejszych warunkach bytowych w danym środowisku.

Klienci pomocy społecznej pochodzą z różnych grup ryzyka społecznego są to najczęściej osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby długotrwale bezrobotne, osoby uzależnione od alkoholu lub/i narkotyków poddających się procesowi leczenia, bezdomni, byli więźniowie, osoby doznające przemocy i rodziny mające problemy opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi.

Dane z ostatnich czterech lat wskazują na spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. Niewątpliwie jednym z głównych powodów zmniejszenia się liczby klientów pomocy społecznej było wprowadzenie pomocy w postaci świadczeń wychowawczych na dzieci Rodzina 500+ , który znacznie poprawił sytuację finansową rodzin z dziećmi.

---

⁶ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Narewka

Tabela 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z systemu pomocy społecznej GOPS w Narewce w latach 2013-2016

Lp.	Rok	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach ogółem
1.	2013	212	470
2.	2014	219	459
3.	2015	209	403
4.	2016	175	348

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań rocznych MPiPS GOPS Narewka

Z przedstawionych poniżej danych wyłoniły się trzy najczęstsze powody nasilenia się trudnych sytuacji życiowych i jednocześnie przyczyny ubiegania się o pomoc w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Narewce, utrzymujące się na podobnym poziomie przez wszystkie lata objęte badaniem, to jest: ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność. Bardzo często w jednej rodzinie występuje kilka przyczyn trudnej sytuacji. Biorąc pod uwagę złożoność problemów jakie dotyka współczesną rodzinę oraz dobro jej członków należy wspierać rodzinę na etapie gdy problemy są możliwe do rozwiązania, przy wsparciu profesjonalnych instytucji, przez nią samą.

Tabela2. Główne przyczyny przyznawania pomocy społecznej w latach 2013-2016

Lp.	Przyczyny przyznawania pomocy społecznej	2013	2014	2015	2016
		Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
1.	Ubóstwo	131	160	154	128
2.	Bezdomność	1	1	1	0
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	4	7	5
4.	Bezrobocie	114	118	108	90
5.	Niepełnosprawność	64	58	60	66
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	10	14	25	4
7.	Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	4	3	2	12
8.	Alkoholizm	1	1	0	0
9.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	6	3	7	2
10.	Zdarzenie losowe	0	1	1	2
11.	Sytuacja kryzysowa	1	0	0	0

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań rocznych MPiPS GOPS Narewka

Tabela 3. Rodzaje przyznanej pomocy społecznej w latach 2013-2016

Lp.	Rodzaj zasiłku (świadczenia, pomocy)	2013	2014	2015	2016
		Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
1.	Zasiłek stały	40	52	49	54
2.	Zasiłki okresowe	115	124	115	94
3.	Posiłek	69	65	60	54
4.	Usługi opiekuńcze	16	17	16	15
5.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	0	1	2	2
6.	Inne zasiłki celowe i w naturze	32	26	30	19
7.	Praca socjalna	124	112	132	190

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań rocznych MPiPS GOPS Narewka

Pomoc w formie wsparcia asystenta rodziny

W celu poprawy sytuacji wychowawczej rodzin mających problem z prawidłowym wypełnianiem swoich podstawowych funkcji w Ośrodku zatrudniono Asystenta rodziny. Chodzi o pomoc skierowaną do rodziców, których z różnych powodów starania są nie wystarczające. Od stycznia 2017r. asystenci na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” mają pomagać rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi.

Tabela 4. Liczba rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny w latach 2013-2016

Lp.	Rok	Liczba rodzin korzystająca ze wsparcia	Liczba dzieci w rodzinach
1.	2013	8	15
2.	2014	10	18
3.	2015	10	15
4.	2016	12	22

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań GOPS Narewka

Karta Dużej Rodziny

W celu poprawy sytuacji i wsparcia rodzin wielodzietnych w 2014r. wprowadzono rządowy program - Karta Dużej Rodziny jest to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin posiadających troje i więcej dzieci, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Rodziny posiadające kartę mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych na terenie całego kraju. W Gminie Narewka w 2014r. wydano karty 16 rodzinom, w 2015 -4 rodzinom a w 2016- 4 rodzinom.

3. Zasoby Gminy w zakresie realizacji programu

Program wspierania rodziny w Gminie Narewka na lata 2017 -2019 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej.

Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje samorządowe, pozarządowe oraz inne pełnione funkcje wspierające:

- Urząd Gminy Narewka – przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, stypendiów socjalnych, dowóz dzieci do szkoły;

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narewce - diagnozowanie rodzin, praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, organizacja dożywiania dzieci, aktywizacja społeczno – zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej, przyznanie i wypłacanie świadczeń wychowawczych, dodatków mieszkaniowych, wsparcie asystenta rodziny, pomoc w usługach opiekuńczych, prowadzenie programu Karta dużej rodziny;
- Gminny Ośrodek Kultury w Narewce wraz ze świetlicami w Lewkowie Starym, Siemianówce, Narewce – Organizowanie zajęć edukacyjno - wychowawczych, organizowanie wydarzeń kulturalnych, organizowanie spotkań profilaktycznych;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narewce – Wsparcie prawne, terapeutyczne, psychologiczne, przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu;
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Narewce - przeciwdziałanie problemom przemocy w rodzinie, wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym przemocą;
- Zespół Szkół w Narewce – działalność edukacyjno –wychowawcza, wsparcie psychologiczno – pedagogiczne dla dzieci i rodziców, organizacja zajęć poza lekcyjnych, prowadzenie działań profilaktycznych;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Narewce – działania prozdrowotne, profilaktyka zdrowego trybu życia;
- Komisariat Policji w Narewce – prowadzenie działalności edukacyjnej, prewencja w szkole, pomoc w zapobieganiu przemocy w rodzinie;
- Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Siemianówce - propagowanie idei ekorozwoju jako całokształtu działań człowieka na rzecz zasobów środowiska przyrodniczego, kształtowania społecznego poparcia dla proekologicznych przedsięwzięć, rozwijanie zainteresowań społeczeństwa zagadnieniami ochrony środowiska, ekologii oraz pogłębiania i poszerzania wiedzy z dziedziny zrównoważonego rozwoju zgodnie z Narodową Strategią Zrównoważonego Rozwoju, przeprowadzanie szkoleń, ukazywanie zmian zachodzących w otaczającym środowisku oraz uczenia ich wartościowania;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Narewckowskiej - rozwijanie i propagowanie inicjatyw, postaw, idei, sprzyjających rozwojowi i promocji Ziemi Narewckowskiej; wspieranie samorządu gminnego w jego działaniach na rzecz tej ziemi, współdziałanie w projektach, kultywujących bogate tradycje, różnorodność etniczną i wyznaniową, historię Ziemi Narewckowskiej i jej mieszkańców, ich tożsamość i

społeczno-kulturalną integrację; wyzwalanie i wspieranie inicjatyw społecznych, zmierzających do wzbogacenia możliwości edukacji i wychowania dzieci, młodzieży i dorosłych, kształtowanie postaw proekologicznych i zachowanie unikalnej przyrody gminy puszczańskiej; wszechstronna działalność na rzecz pomysłności, rozwoju i rozkwitu gospodarczego gminy oraz stałej poprawy warunków życia mieszkańców;

- Stowarzyszenie STORCZYK w Michnówce - zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz kulturowego dziedzictwa regionów, aktywizacja mieszkańców społeczności lokalnych, likwidacja barier związanych z dostępem do edukacji społeczności lokalnych zwłaszcza dzieci i młodzieży, integracja przedstawicieli różnych sektorów życia społecznego: organizacji pozarządowych, samorządów i przedstawicieli biznesu, zaspokajanie zbiorowych jak i indywidualnych potrzeb wspólnoty mieszkańców danej społeczności lokalnej oraz szeroko rozumiana poprawa jakości życia, tworzenie więzi lokalnych integrujących społeczeństwo lokalne i regionalne, wykorzystywanie naturalnych i kulturowych zasobów regionów do pozyskiwania dodatkowych źródeł dochodów przez lokalnych mieszkańców;
- Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Zagrożonym Wykluczeniem Społecznym „Lepsze Jutro” w Michałowie- pomoc w rozdysponowaniu żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym oraz przeprowadzanie w ramach programu działań towarzyszących warsztatów, spotkań, prelekcji.

4. Adresaci działań

Adresatami programu są rodziny z terenu Gminy Narewka przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież którym rodzina nie zapewnia należytej opieki- nie wydolna wychowawczo. Dysfunkcje rodzin przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Oraz przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

5. Cele programu wsparcia rodziny

Cel główny:

Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodzin w wychowaniu dzieci oraz w pełnieniu funkcji wychowawczej i opiekuńczej.
2. Ograniczenie sytuacji kryzysowych wymagających interwencji i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.
3. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieci i rodzin poprzez rozwój usług i form wsparcia.

Kierunki działania

Cel szczegółowy 1			
Wspieranie rodzin w wychowaniu dzieci oraz w pełnieniu funkcji wychowawczej i opiekuńczej.			
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Wspieranie rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych przez asystentów rodziny. 2. Organizowanie prelekcji, szkoleń, oraz warsztatów dla rodziców. 3. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego np. pedagogiczne, psychologiczne, terapeutyczne. 4. Doskonalenie zawodowe pracowników instytucji i organizacji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie (konferencje, szkolenia, kursy, warsztaty) 5. Praca socjalna z rodziną. 6. Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodziny 7. Promowanie rodzinnej integracji	2017 - 2019	Urząd Gminy Narewka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narewce, Gminny Ośrodek Kultury w Narewce , Zespół Szkół w Narewce, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narewce, Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Narewce, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Narewce, Komisariat Policji w Narewce Organizacje pozarządowe. Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Siemianówce	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta. Liczba zrealizowanych warsztatów, prelekcji, szkoleń. Liczba uczestników. Liczba osób/rodzin objęta konsultacjami i poradnictwem specjalistycznym. Liczba szkoleń, kursów warsztatów, konferencji. Liczba uczestników. Ilość zorganizowanych programów Ilość imprez, spotkań integracyjnych.

Cel szczegółowy 2			
Ograniczenie sytuacji kryzysowych wymagających interwencji i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.			
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
<p>1. Współpraca z policją szkołą, GOK- świetlicami wiejskimi, i innymi instytucjami działającymi na rzecz wsparcia rodziny w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.</p> <p>2. Wsparcie w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem i współzależnieniem oraz przemocą.</p> <p>3. Praca socjalna polegająca na wzmocnieniu i/lub odzyskaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczności lokalnej.</p> <p>4. Wspieranie rodzin biologicznych, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej po przez odbudowę środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny.</p> <p>5. Systematyczne monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem.</p> <p>6. Motywowanie członków rodzin problemowych do podejmowania terapii dla osób uzależnionych od alkoholu lub innych środków psychoaktywny oraz terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.</p>	2017 - 2019	<p>Urząd Gminy Narewka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narewce, Gminny Ośrodek Kultury w Narewce , Zespół Szkół w Narewce, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narewce, Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Narewce, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Narewce, Komisariat Policji w Narewce Organizacje pozarządowe. Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Siemianówce.</p>	<p>Liczba podjętych działań.</p> <p>Liczba osób/rodzin objętych wsparciem.</p> <p>Liczba rodzin/osób objęta pomocą.</p> <p>Liczba rodzin/osób objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej.</p> <p>Liczba rodzin objęta wsparciem.</p> <p>Liczba przeprowadzonych interwencji.</p> <p>Ilość rodzin objęta monitoringiem.</p> <p>Liczba osób motywowanych do podjęcia terapii.</p> <p>Liczba osób które podjęły terapię.</p>

Cel szczegółowy 3			
Zapewnienie bezpieczeństwa dzieci i rodzin po przez rozwój usług i form wsparcia.			
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Udzielanie pomocy w formie zasiłków. 2. Pomoc w formie dożywiania dzieci i młodzieży w szkole. 3. Udzielanie pomocy w formie stypendiów i wyprawek. 4. Pomoc w formie świadczenia wychowawczego na dzieci. 5. Wypłacani zasiłków rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. 6. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo wychowawczej. 7. Wdawanie żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020. 8. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację i kulturę.	2017 - 2019	Urząd Gminy Narewka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narewce, Gminny Ośrodek Kultury w Narewce, Zespół Szkół w Narewce, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narewce, Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Narewce, Organizacje pozarządowe. Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Siemianówce.	Liczba osób/rodzin korzystająca z pomocy. Ilość wypłaconych zasiłków. Liczba rodzin/dzieci korzystających z wyprawek i stypendiów. Ilość rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego. Liczba rodzin korzystająca z zasiłków rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Ilość umieszczonych dzieci. Ilość rodzin korzystająca z pomocy w formie żywności. Liczba zorganizowanych zajęć. Liczba uczestników zajęć.

6. Realizatorzy programu

Aby skutecznie zapobiegać dysfunkcji rodziny koniecznością jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Głównymi realizatorami programu są:

1. Urząd Gminy Narewka,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narewce,
3. Gminny Ośrodek Kultury w Narewce,
4. Zespół Szkół w Narewce,

5. Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Siemianówce,
6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narewce,
7. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Narewce,
8. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Narewce,
9. Komisariat Policji w Narewce,
10. Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Narewckiej,
11. Stowarzyszenie STORCZYK w Michnówce,
12. Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Zagrożonym Wykluczeniem Społecznym „Lepsze Jutro” w Michałowie.

7. Źródła finansowania

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, ośrodka pomocy społecznej, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

8. Monitoring i ewaluacja

Koordynatorem programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narewce. Kierownik GOPS przedstawia Radzie Gminy sprawozdanie merytoryczne i finansowe z realizacji programu łącznie ze sprawozdaniem z działalności ośrodka. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących zrealizowanych zadań w ramach przedmiotowego programu, we współpracy z podmiotami zaangażowanymi w jego realizację.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników.

Dokument został opracowany przez: Elżbietę Potoniec i Wioletę Bartoszek.